

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор

філії «Жмеринське лісове господарство»

Олег ПЕТРЕНКО

2024 року

ПЛАН
лісоуправління
філії «Жмеринське лісове господарство»

м. Жмеринка – 2024 рік

ЗМІСТ

1	
Вступ	2
1. Цілі і задачі ведення лісового господарства і лісокористування	3
2. Характеристика лісових ресурсів	3
3. Система управління лісовими ресурсами	5
4. Обґрунтування розміру розрахункової лісосіки	6
5. Умови для моніторингу приросту і динаміки таксаційних показників лісового фонду	7
6. Використання результатів моніторингу у плануванні	8
7. Природоохоронні заходи щодо охорони довкілля	10
8. План виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин та	
ОЦЗ	12
9. Опис і обґрунтування використання заготівельної техніки та устаткування	14

Вступ

План заходів по веденню лісового господарства або лісоуправління передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основна із яких – підвищення ефективності виробництва, або диверсифікація, впровадження якої зумовлено такими чинниками, як труднощами становлення нових економічних відносин та недосконалістю законодавчих актів у державі, необхідністю подолання суперечностей між екологічними, економічними і соціальними цілями, необхідністю забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу та інше.

1. Цілі і задачі ведення лісового господарства і лісокористування

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах не виснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
- удосконалення економічно-фінансового стану філії;
- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
- нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності філії;
- оптимізація структури філії, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності філії;
- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників філії;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;
- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства філії.

2. Характеристика лісових ресурсів

Для економічного потенціалу Вінницької області ліси мають надзвичайно важливе значення. Ліси використовують як ресурсний матеріал для розвитку різних галузей економіки, створюють придатні умови для життя людини. Лісові ресурси — це і деревина, і технічна сировина, і харчові та кормові ресурси. Важливого значення набувають ліси як засіб охорони навколишнього середовища. Завдяки захисним властивостям ліси сприяють поліпшенню водного режиму територій, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур.

У сукупності з іншими природними ресурсами лісові ресурси являють собою складову частину продуктивних сил країни безпосередньо беруть участь в економічному розвитку, у забезпеченні соціальних потреб суспільства, виступають одночасно як засіб виробництва, предмет і продукт праці.

Ліси є національним багатством країни і за своїм призначенням та місцем розташування виконують екологічні (водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні), естетичні, виховні та інші функції і підлягають державній охороні. Усі ліси на території України становлять її лісовий фонд.

Загальна площа лісового фонду філії «Жмеринське лісове господарство» - 51242,4 га, в тому числі вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки 47625,4 га (93 %), із яких 36826,3 га (72 %) штучно створені ліси (лісові культури).

Не вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки – 2483,2 га (5 %), це в основному не зімкнуті лісові культури 1193,8 га, лісові розсадники – 113,6 га, зруби 165,4 га, лісові шляхи та просіки – 701,3 га, галявини та біогалявини – 300,4 га. Таким чином загальна площа лісових земель в філії становить 50108,6 га (98 %).

Нелісові землі – 1133,8 га (2 %) представлені в сільськогосподарськими угіддями (рілля, сіножаті, пасовища, багаторічні насадження) – 98,3 га, водами і болотами – 158,2 га, садибами і спорудами – 64,0 га, трасами – 115,8 га і іншими нелісовими землями – 697,5 га.

В основу організації процесу лісокористування закладений поділ лісів на категорії, в залежності від їх екологічного та народногосподарського значення, розташування та виконання ними функцій. Лісовим кодексом України визначено поділ лісів на чотири категорії лісів.

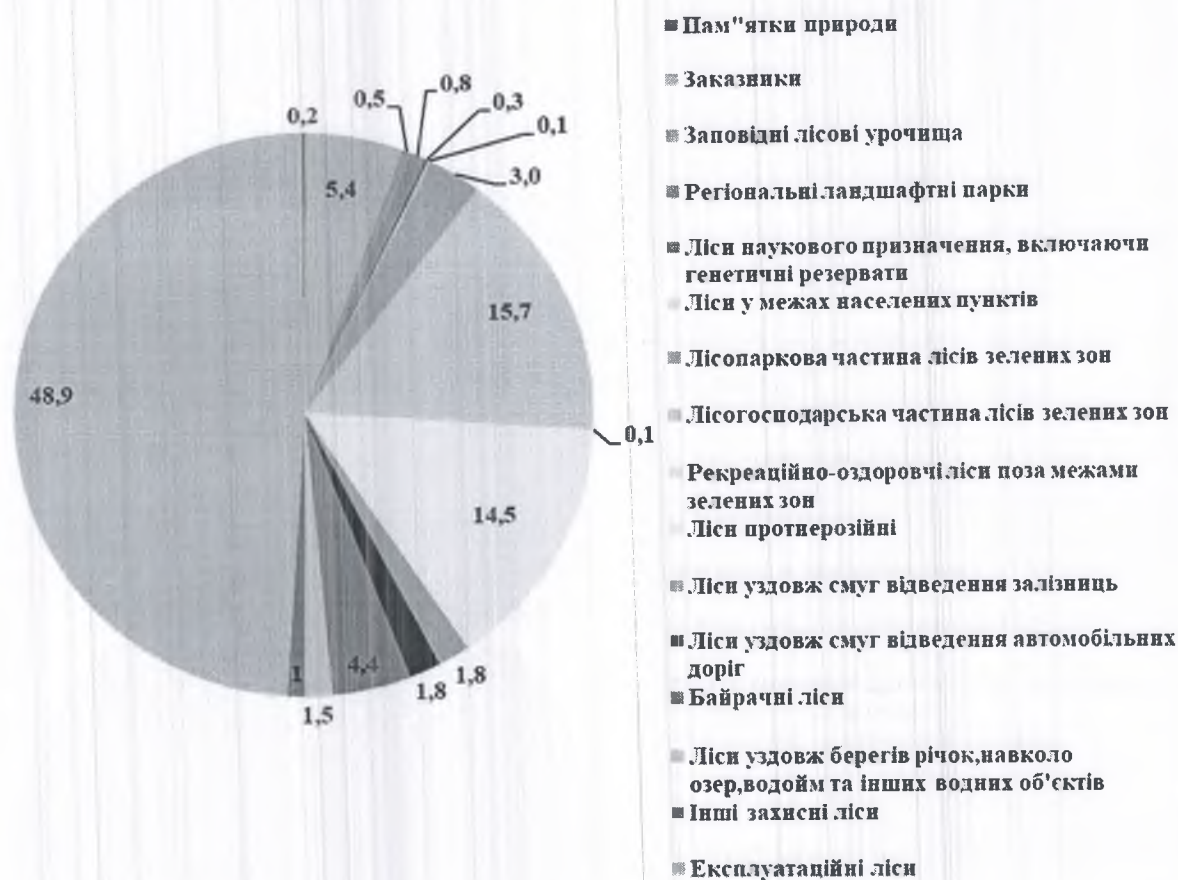
Згідно матеріалів базового лісовпорядкування 2021 року, площа лісових земельних ділянок, в межах категорій лісів розподіляються наступним чином:

Таблиця 1

Категорії лісових ділянок		
Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
Ліси природоохороного, наукового, історико-культурного призначення		
Регіональні ландшафтні парки	416,4	0,8
Заповідні лісові урочища	254,9	0,5
Пам'ятки природи	104,0	0,2
Заказники	2754,2	5,4
Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати	181,9	0,3

Разом по категорії лісу	3711,4	7,2
Рекреаційно-оздоровчі ліси		
Ліси у межах населених пунктів	38,9	0,1
Лісопаркова частина лісів зелених зон	1513,5	3,0
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	8070,6	15,7
Рекреаційно-оздоровчі ліси поза межами зелених зон	61,4	0,1
Разом по категорії лісу	9684,4	18,9
Захисні ліси		
Ліси протиерозійні	7442,7	14,5
Ліси уздовж смуг відведення залізниць	921,6	1,8
Ліси уздовж смуг відведення автомобільних до ріг	926,1	1,8
Байрачні ліси	2253,8	4,4
Ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водойм та інших водних об'єктів	740,8	1,5
Інші захисні ліси	521,2	1,0
Разом по категорії лісу	12806,2	25,0
Експлуатаційні ліси		
Експлуатаційні ліси	25040,4	48,9
Всього по філії	51242,4	100

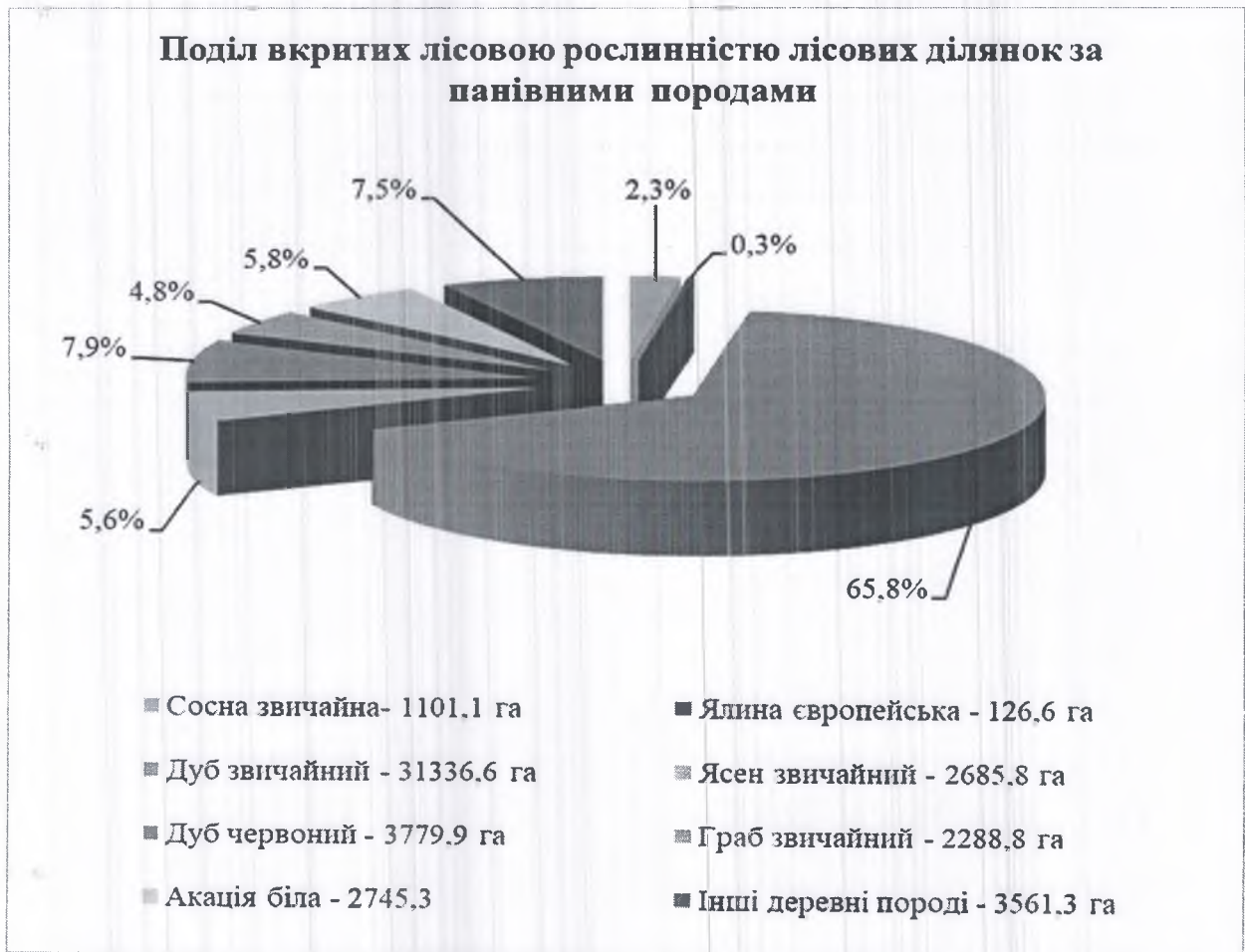
Поділ лісів за підкатегоріями, %

Існуючий поділ лісів на категорії земель та лісів, в основному, відповідає господарському значенню, природним та економічним умовам району розташування філії і не планується до перегляду.

Порода	Площа, га.
Сосна	3185,7
Ялина	126,6
Ялиця	1000
Модрина	32,2
Дуб високостовбурний	34549,6
Дуб низькостовбурний	614,3
Бук	43,3
Граб	2288,8
Ясен	2723
Клен	437,5
В'яз	37
Акація	2745,3
Гледичія	8,4

Береза	82,4
Осика	71,6
Вільха	154,2
Липа	156,9
Тополя	46,6
Верби деревовидні	114,3
Інші деревні породи	200,9
Чагарники	5,8
Усього	47625,4

3. Система управління лісовими ресурсами

Система управління лісами базується на засадах екологічної безпеки і з урахуванням вимог, які висуваються міжнародними природоохоронними конвенціями. Базовим законом України про ліси і систему управління в них є Лісовий кодекс України. Правові аспекти лісгосподарського виробництва та використання і відтворення лісових ресурсів визначено Земельним кодексом України і регулюються Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Центральним органом виконавчої влади з питань лісового господарства є Державне агентство лісових ресурсів України (Держлісагенство України), діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів

України через Міністра аграрної політики та продовольства України, входить до системи центральних органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

У структуру філії «Жмеринське лісове господарство» входять чотирнадцять лісництв.

Загальна кількість працюючих в філії станом на 01.01.2024 р. - 251 чоловік, із яких 34 керівників різних рангів, 21 чоловік професіоналів (інженери, бухгалтери і інші), фахівці 120 чоловік та робітники 76.

Філія володіє необхідною матеріально-технічною та технологічною базою і достатнім кадровим потенціалом; має сучасне комп'ютерне забезпечення, тобто все необхідне для ведення лісового господарства.

Бюджетного фінансування філія не отримує. Витрати лісогосподарської діяльності фінансуються за рахунок власних коштів, а саме за кошти отримані від реалізації лісової продукції.

На господарську діяльність в 2024 році плануються кошти в сумі близько 157,3 млн. грн. в тому числі на лісове господарство 157,3 млн. грн.

4. Обґрунтування розміру розрахункової лісосіки

В процесі рубки і після неї створюються нові екологічні умови для рослин і тварин, в зв'язку з чим, повинен враховуватися зв'язок між потенційно можливими порушеннями природного середовища і мінімізацією наслідків рубки.

Лісозаготівельні роботи безпосередньо пов'язані з етапом планування рубок. Розрахунок обсягів заготівлі деревини по площі і запасу, розміщення лісосік, терміни примикання лісосік і інші питання дуже актуальні для мінімізації впливу на навколишнє середовище.

Розрахункова лісосіка затверджена наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 13 лютого 2024 року № 165 в розмірі 72,54 тис. м³ ліквідної деревини для філія «Жмеринське лісове господарство» ДП «Ліси України», в тому числі по господарських секціях:

- соснова – 0,23 тис. м³;
- ялинова – 0,48 тис. м³;
- дубова – 51,83 тис. м³;
- ясенева – 12,37 тис. м³;
- грабова – 6,9 тис. м³;
- акацієва – 0,11 тис. м³;
- березова – 0,08 тис. м³;
- осикова – 0,18 тис. м³;
- тополева – 0,36 тис. м³;

Розрахункова лісосіка по категоріях лісів:

- рекреаційно-оздоровчі – 9,86 тис. м³
- захисні ліси – 4,76 тис. м³

- експлуатаційні ліси – 57,92 тис. м³

Розрахунок лісосік проводило Українське державне проектне лісовпорядне виробниче об'єднання (УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ) згідно Методики визначення розрахункової лісосіки, погодженої з Міністерством екології та природних ресурсів України.

Загальний обсяг заготівлі деревини запланований філією від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів становитиме 61,9 тис. м³.

Оцінка впливу діяльності філії на лісове середовище включає в себе набір лісосічного фонду в рубку. Набір ділянок в рубку проводиться по лісництвах у відповідності з розрахунковою лісосікою по матеріалах базового лісовпорядкування. При наборі ділянок в рубку суворо дотримуються Правил рубок головного користування, затверджених Наказом Державного комітету лісового господарства України 23.12.2009 р. № 364.

Відомість набраних в рубку ділянок звіряється з картами ОЦЗ, що унеможливує включення таких ділянок в рубку.

5. Умови для моніторингу приросту і динаміки таксаційних показників лісового фонду

Базова інформація про приріст і таксаційні показники збирається в процесі проведення лісовпорядкування, при якому виконується суцільна інвентаризація всіх лісових ділянок.

Поточна інформація визначається по матеріалах безперервного лісовпорядкування, при якому враховуються всі зміни в лісовому фонді філії, які відбулися за поточний рік.

При складанні плану господарської діяльності філії, проводиться аналіз таксаційних показників, на які мають вплив обсяги запроектованих і проведених заходів. Показники можливих змін приводяться в таблиці 4.

Таблиця 4

Обсяги запроектованих основних видів робіт на 2024 рік та їх вплив на динаміку лісових земель

№ п/п	Основні господарські заходи	Обсяги робіт	
		Одиниці виміру	Об'єм (запас деревини - м ³ загальний / ліквід)
1.	Суцільні рубки:		
1.1	рубки головного користування	га тис. м ³	114 39095 / 35933
3	Рубки формування та оздоровлення лісів і інші рубки	га тис. м ³	1348 34805 / 26000
4	Лісовідновлення	га	121
5	Лісорозведення	га	-
5	Переведення у вкриті лісовою рослинністю землі:		

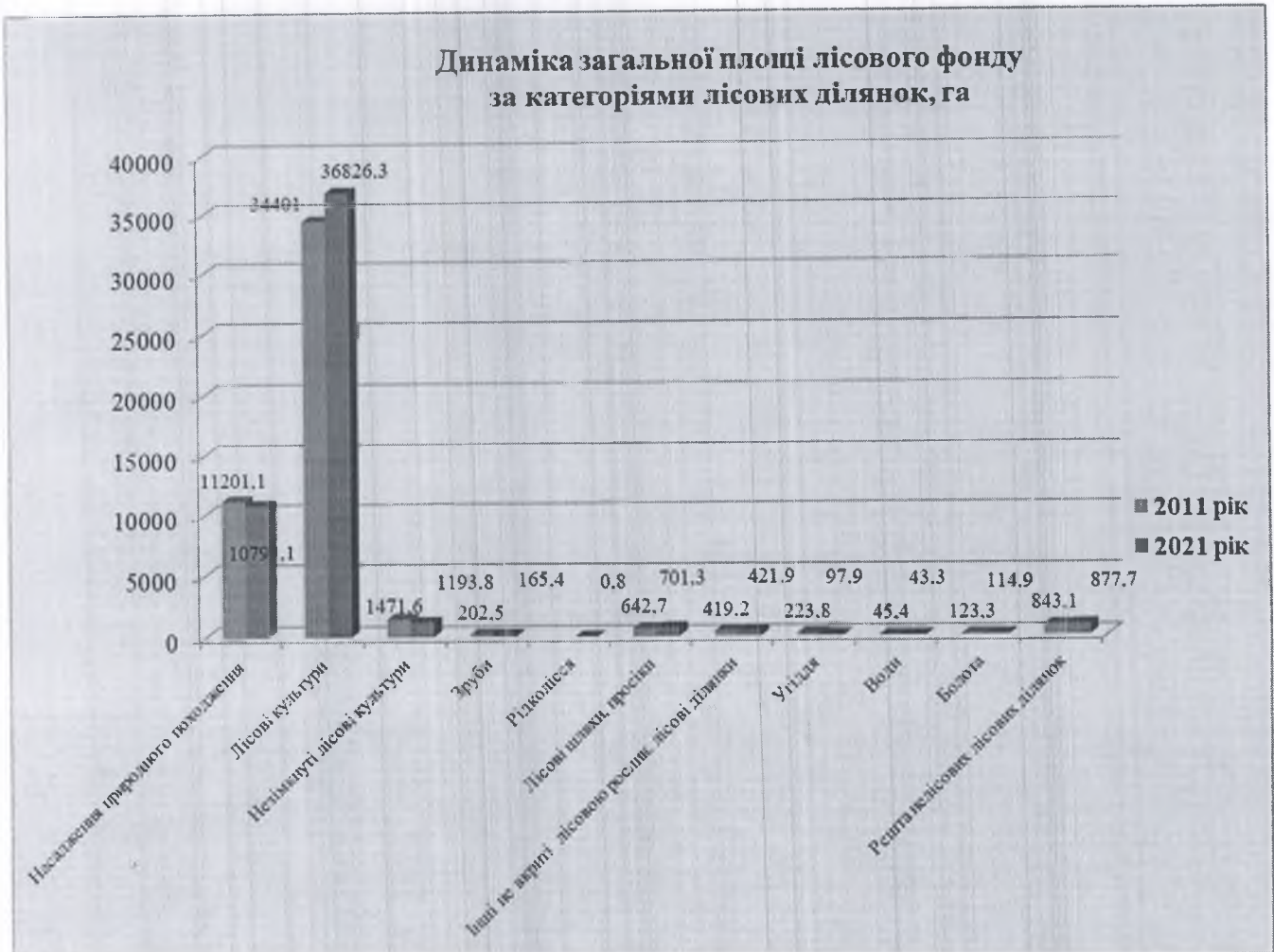
5.1	незімкнуті лісові культури в ДЛФ	га	198
5.2	незімкнуті лісові культури в ЗЛН	га	3

Таблиця 5

Загальний запас стовбурової деревини, який планується зрубати при проведенні рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

№ п/п	Вид рубки	Площа та запас деревини стовбурний, що вирубається, тис. м ³		
		Площа, га	Загальний запас	Ліквідний запас
1	2	3	4	5
1	Рубки головного користування	114	39095	35933
2	Рубки догляду:	1230	30930	22560
2.1	освітлення	260	2630	130
2.2	прочищення	210	3400	250
2.3	проріджування	210	3900	3680
2.4	Прохідна рубка	550	21000	18500
3	Вибіркові санітарні рубки	111	2831	2530
4	Інші лісогосподарські	4	780	670
5	Суцільні санітарні рубки	3	264	240
Разом:		1462	73900	61933

При проведенні рубок догляду і вибіркових санітарних рубок планується вирубання ростучих пошкоджених, ослаблених та 4, 5, 6 категорії стану дерев.

В результаті виконання запроектованих заходів, передбачається незначна зміна динаміки земель лісового фонду та таксаційних показників, тобто зміни відбудуться в сталих межах, про що свідчать дані таблиці 6.

6. Використання результатів моніторингу у плануванні

Таблиця 7

Використання результатів моніторингу у плануванні лісгосподарської діяльності

№ п/ п	Показники проведеного моніторингу					Заходи, які сплановано відповідно результатів моніторингу			Документи, що підтверджують моніторинг
	Назва	Лісництво	Од. виміру	Обсяги		Захід	Од. виміру	Обсяги	
				Обстежено	Із них: потребують заходів				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1	Лісопатологічне обстеження	Барське Жмеринське Копайгородське Людоське Ялтушківське Ярошинське Вендичанське Джуринське Івашковецьке Котюжанське Моївське Мурованокурило вецьке Ямпільське Могилів- Подільське	га	13785	-	Санітарно-оздоровчі заходи	га		Акти обстежень
Разом:				13785	-				
2	Обстеження не вкритих лісового рослинністю земель	Барське Жмеринське Копайгородське Людоське Ялтушківське Ярошинське Вендичанське Джуринське Івашковецьке Котюжанське Моївське Мурованокурило вецьке Ямпільське Могилів- Подільське	га	121	121	Створення лісових культур в ДЛФ	га	121	Проекти лісових культур
Разом:				121	121	Разом:		121	

Результати моніторингу ОЦЗ

Тип ОЦЗ	Площа, га 2023 р.	Результати моніторингу за 2023 рік	Використання результатів у плануванні
ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях.	3529,5	Заходи не проводилися, стан виділених ділянок – без змін, характеризується як задовільний.	У 2024 році планується залучення зацікавлених сторін у процеси виділення і моніторингу даного типу ОЦЗ
ОЦЗ 2 – Екосистеми та їхні мозаїки ландшафтного рівня. Цілісні лісові ландшафти, великі екосистеми	-	-	

ландшафтного рівня та мозаїки екосистем, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях і містять життєздатні популяції переважної більшості природно притаманних їм видів, з природними структурами їх			
ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми.	1045,8 (без визначення розміру локалітету)	Стан виділених ділянок – без змін, характеризується як задовільний. Проведена робота з зацікавленими сторонами по виділенню нових локалітетів.	У 2024 році планується залучення зацікавлених сторін у процеси виділення і моніторингу даного типу ОЦЗ
ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.	3034,4	Стан виділених ділянок – без змін, характеризується як задовільний. Проведені заходи РФОЛ.	У 2024 році планується залучення зацікавлених сторін у процеси виділення і моніторингу даного типу ОЦЗ
ОЦЗ 5 – Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.	-	Обмежений режим лісокористування	У 2024 році планується залучення зацікавлених сторін у процеси виділення і моніторингу даного типу ОЦЗ
ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної / священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів.	90,8	Стан виділених ділянок – без змін, характеризується як задовільний. Проведені заходи з облаштування.	У 2024 році планується залучення зацікавлених сторін (місцевих громад) у процеси виділення і моніторингу даного типу ОЦЗ.

7. Природоохоронні заходи щодо охорони довкілля

План природоохоронних заходів в філії складено у відповідності з Основними напрямками державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.1998 року №188/98-ВР та іншими діючими нормативно-правовими актами України щодо природоохоронної діяльності.

Таблиця 8

Комплекс природоохоронних заходів запланованих на 2023 рік

№ п/п	Назва природоохоронного заходу	Місце розташування, обсяги, тощо.
1	2	3
<i>1. У сфері поводження з відходами</i>		
1.1	Укласти договори із спеціалізованими організаціями на вивезення і передачу відходів для утилізації	<i>Господарський двір Філія «Жмеринське лісове господарство»</i>
1.2.	Отримати дозвіл на відходи (комунальні, змішані, в тому числі сміття, відпрацьовані шини, брухт чорних металів, зіпсовані і відпрацьовані акумулятори, лампи).	
1.3.	Адміністративні перевірки підрозділів філії та підприємців щодо дотримання ними санітарних умов в лісах та на виробничих територіях	<i>Всі підрозділи, при проведені комплексних ревізій і цільових перевірок</i>
<i>2. Охорона водних ресурсів</i>		
2.1.	Утримувати місце для миття техніки в належному стані.	<i>Виробничий комплекс.</i>
2.2.	Забезпечити наявність достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.	<i>Постійно. Лісництва, лісопункт</i>
<i>3. Охорона атмосферного повітря.</i>		
3.1.	Отримання дозволу на викиди стаціонарними джерелами забруднюючих речовин в атмосферне повітря (котельня, заправка, зварювальна дільниця).	<i>Всі підрозділи Філія «Жмеринське лісове господарство»</i>
3.2.	Проводити контроль джерел викидів забруднюючих речовин (ЗР) на відповідність встановлених гранично допустимих викидів (ГДВ)	<i>Всі підрозділи Філія «Жмеринське лісове господарство»</i>
3.3.	Провести моніторинг стану атмосферного повітря на межі санітарно-захисної зони.	<i>лісове господарство»1</i>

		<i>раз в рік</i>
3.4	Здійснювати контроль токсичності відпрацьованих газів всього наявного транспорту	<i>РММ. 1 раз в півріччя</i>
<i>4. У сфері ведення лісового господарства і використання лісових ресурсів.</i>		
4.1	Дотримання Проекту організації і розвитку лісового господарства, як системи заходів, спрямованих на забезпечення ефективної охорони і захисту, раціональне використання, підвищення продуктивності лісів і їх відтворення, оцінку лісових ресурсів та моніторингу.	<i>Лісовий фонд Філія «Жмеринське лісове господарство», площею 51242,4 га</i>
4.2.	Проведення аудиту лісової сертифікації, як добровільної ініціативи, спрямованої на забезпечення підтвердження відповідності ведення лісового господарства в філії, вимогам відповідних міжнародним стандартів (Принципи і Критерії FSC)	
4.3.	Раціональне використання лісових ресурсів за рахунок їх комплексного використання (формування змішаних за складом високопродуктивних, корінних деревостанів тощо)	
4.4.	Проведення рубок формування та оздоровлення лісів, направлених на поліпшення породного складу і якості лісів та підвищення їх продуктивності.	<i>1348 га</i>
4.5.	Відновлення лісів.	<i>121 га</i>
4.6	Створення лісів	-
4.6.	Охорона лісів від пожеж, шкідників та хвороб	<i>на всій площі лісів</i>
4.8.	Перед проведенням лісогосподарських і лісозаготівельних робіт проводити оцінку потенціального впливу на навколишнє природне середовище (ОВНС)	<i>Всі підрозділи</i>
4.9.	При проведенні лісогосподарських і лісозаготівельних робіт дотримуватись заходів щодо запобігання або зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, відображених в Акті ОВНС та інших нормативних документах.	<i>Всі підрозділи</i>
4.10	<i>З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та лишати ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт.</i>	<i>Лісництва</i>

8. План виявлення і взяття під охорону рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин та ОЦЗ

Охорона біотичного різноманіття включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання рослинного та тваринного світу.

Основні вимоги законодавства щодо забезпечення охорони рослинного світу визначені ст. 25, 26 Закону України «Про рослинний світ», тваринного світу – розділом IV Закону України «Про тваринний світ», рідкісних та зникаючих видів флори і фауни – ст. 11 Закону України «Про Червону книгу України».

Охоронні пріоритети задекларовані в основному національному документі, Червоній книзі України (ЧКУ).

Таблиця 9

План виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин

№ пп	Назва заходу	Заходи щодо збереження і відтворення популяцій рідкісних і зникаючих видів	Хто проводить
1	Виявлення рідкісних і зникаючих видів фауни, їх моніторинг та охорона.	Створення охоронних зон. Заходи, які є джерелом шуму не проводити	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони.
2	Виготовлення і розвішування штучних гніздівель для рідкісних і зникаючих видів птахів, моніторинг заселення гніздівель	Виготовлення і розвішування	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони.
3	Проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів При виявленні, виділити ключові біотопи і об'єкти, згідно переліку ключових біотопів та ключових об'єктів	Збереження ключових біотопів і об'єктів. При виявленні, по визначенню спеціаліста виділяти охоронні зони.	Спеціалісти філії, лісничі, зацікавлені сторони
4	Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх	На картах-схемах по лісництвах наносяться рідкісні та	Спеціалісти філії.

	збереження при здійсненні господарської діяльності	зникаючі видів і біотопи	
5	Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин	Проведення консультацій	Адміністрація філії
6	Публікація матеріалів в ЗМІ та на сайті філії	Колективне обговорення матеріалів для публікації	Працівники філії

Таблиця 10

План виявлення та управління ОЦЗ по Філії «Жмеринське лісове господарство»

№ п/п	Зміст роботи	Виконавці	Заходи щодо охорони ОЦЗ
1	Обстеження лісових масивів на предмет виявлення ОЦЗ	Спеціалісти філії, лісничі, зацікавлені сторони	Вразі виявлення нанести на карту, лісогосподарські заходи не проводити
2	Проводити обстеження генетичних резерватів, природо-заповідного фонду, постійних лісонасіневих ділянок	Спеціалісти філії, лісничі, зацікавлені сторони	На картах-схемах по лісництвах наносяться місця виявлення ОЦЗ
3	Проводити консультації з мисливцями по виявленню територій які є ключовими місцями тимчасової концентрації тварин	Мисливствознавець, егері лісництв	На виявлених територіях не проводити лісогосподарські заходи в період тиші
4	Проводити консультації по лісових територіях, що містять рідкісні екосистеми під загрозою зникнення, або входять до складу таких екосистем за участю науковців	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони	Вразі виявлення, лісогосподарські заходи не проводити

5	Проводити консультації з місцевими громадами по лісових територіях, що є визначальними для задоволення основних потреб місцевого населення	Лісничі, майстри лісу	На картах-схемах по лісництвах наносяться виявленні місця, лісогосподарські заходи не проводити
6	Проводити консультації з місцевими громадами по лісових територіях, що є визначальними для традиційної культурної ідентичності місцевих громад.	Лісничі, майстри лісу	На картах-схемах по лісництвах наносяться виявленні місця, лісогосподарські заходи не проводити

9. Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування

Економічна діяльність філії ґрунтується на заготівлі і реалізації деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Рубка стиглого лісу, - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожному лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

На кожному лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових

біотопів і об'єктів тощо). До технологічної карти додається Акт оцінки впливу запроєктованих заходів на навколишнє природне середовище, в якому відображені заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище (Акт ОВНС).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трельовальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку. Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції. Всі лісосічні роботи виконуються у відповідності з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

технологія лісозаготівель, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний), площа лісосіки, об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці, розташування, ґрунти і рельєф, відстань трельовання і вивезення деревини, спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

На філії застосовується сортиментний спосіб заготівлі деревини, який дає змогу використовувати колісні трактори та машини.

Звалювання дерев, обрізування сучків, розрізання стовбурів на сортименти проводиться бензопилами Хускварна або Штиль. Після розрізування стовбурів на сортименти проводиться їх трельовання тракторами різних модифікацій МТЗ – 80,82, ЮМЗ – 6, ФЕРМЕР обладнаних кліщовим захватом.

Застосування на лісозаготівлях швидкохідних колісних тракторів, які оснащені різноманітним технологічним обладнанням, дає можливість трельовати і одночасно сортувати деревину по породах, сортиментах, розмірах, групах діаметрів, сортах тощо.

Трактори, які використовуються в філії, характеризуються маневреністю та ергономікою, тобто є більш комфортними і пристосованими для використання. Але головне, що вони в меншій мірі впливають на ґрунтову поверхню і пошкодження підросту, кореневої системи ростучих дерев та надґрунтового покриву трав'яних і кущових рослин. У місцях поодиноких проїздів техніки дрібний підріст не зазнає особливих пошкоджень, а лише приминається до поверхні ґрунту.

Рубки головного користування проводяться, головним чином, в дубових деревостанах з загальним запасом деревини близько 344 м³/га, при середній площі лісосіки 2,3 га., і середньому об'ємі стовбура в корі близько 0,60 м³ (діаметр 32 см).

Рельєф лісосік рівнинний. Переважають дерново-підзолисті глинисто-піщані та дерново-підзолисті супіщані або суглинисті свіжі та зволожені ґрунти, на яких багаторазовий прохід техніки по одному сліду (волоку) навіть після літніх опадів не впливає на прохідність і не призводить до

значного пошкодження ґрунту. Такі лісосіки можливо освоювати на протязі року.

Незначний обсяг лісосік на торфино-підзолистих вологих ґрунтах та лісосік на торфяно - болотних і торфянисто – перегнійно - глеевих сирих і мокрих ґрунтах, які мають підвищену вологість, на протязі всього теплого періоду року, де трактори МТЗ - 80, 82 швидко порушують рослинний покрив і утворюють глибоку колію на волоках або зовсім не мають можливості проїзду, освоюються в зимовий період при замерзанні ґрунту.

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада виконує весь комплекс робіт від звалювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків. На філії застосовуються такий спосіб очищення лісосік як укладання порубкових решток на трелювальні волоки в улоговинах і ущільнення їх під час трелювання деревини.

Вивезення деревини з верхніх складів лісництв на нижній та проміжні склади проводиться сортиментами, автомобілями КМАЗ, УРАЛ 4320, ЗІЛ 131 на яких установлені гідроманіпулятори Веймер.